

Napsal uživatel Tomáš Hrubý
Pondělí, 23 Červenec 2018 22:55

Petr Brandejs: *Jak se dělá bluegrass*. G + W Cheb, 2018, 120 stran. „Banjista Pete Wernick... ..popisuje... ..blahodárnost hraní s jinými hudebníky takto: ‘Víc lidí tak stráví méně času před televizí a víc jeden s druhým. Zdraví prospěšná zábava. Větší a fungující bluegrassová komunita.’“

Autor recenzované knihy, banjista Petr Brandejs Bandu, Nuggetu, Poutníků a momentálně BG Cwrkotu, dlouholetý předseda České bluegrassové asociace, učitel na bluegrassových dílnách a vůbec mimořádný zjev na české bluegrassové scéně k tomu dodává:

„Možná trochu patetické, ale mně se to líbí.“

Patosu se totiž Petr Brandejs nebojí.

„Kniha... ..je dalším z řady mých pokusů ovlivňovat obyvatele této planety tak, aby se tento svět stal lepším místem k žití. Jedním ze způsobů, jak život zpříjemnit sobě i jiným, je myslím hudba... ..rád bych popsal svoje zkušenosti s touto disciplínou...“

píše v úvodu knihy. Strana 2 je vůbec zásadní: kromě úvodu zde stojí dvě poznámky na úvod, které se vypořádávají s námitkami či otázkami, které čtenáře možná, ale laskavého recenzenta rozhodně napadnou. Co se týče názvu, na první pohled možná příliš technicistního či obžerného, Petr rovnou odkazuje na Víta Fialu (

Jak se dělá jazz

) a Karla Čapka (

Jak se co dělá

) a přiznává inspiraci. Druhá poznámka je zásadnější, protože vysvětluje otázku, která čtenáři či recenzentovi musí během četby nutně hlodat: kam to míří? Co to má být za žánr? Co to vlastně čtu? Ocituji tedy znovu autora:

„Než se ti tato publikace dostala do rukou, připomínkovalo ji několik lidí různého zaměření, kterým jsem za jejich návrhy velmi vděčen. Protože jsem od přírody nastaven tak, že se snažím vyhovět všem, možná ti bude připadat, že je to něco mezi vzpomínkami hudebníka nad hrobem, vědeckou publikací muzikologa, manažerskou příručkou a knihou anekdot. Ano, je to tak.“

Kniha je útlá a velmi čtivá, za víkend ji můžete mít přečtenou. Tudíž je ovšem vyloučeno, že by mohla jít příliš do hloubky. Nechci říct to ošklivé „autor zůstává na povrchu“, spíš že v mnoha kapitolách knihy platí, co je explicitně přiznáno pouze v oddíle *Trocha té historie bluegrassu v USA...*

: „...víc se nám do téhle knížky nevejde. Pokud vás to zajímá, jistě zdroje najdete.“

Napsal uživatel Tomáš Hrubý
Pondělí, 23 Červenec 2018 22:55

Nevejde, taky proto, že autor sice šetřil hloubkou, ale – a to je velký přínos knihy – rozhodně ne šířkou témat. Co je bluegrass? Kde se tu vzal? Jak s ním začít? Jak pokračovat? Jaká jsou úskalí? Zkoušky, veřejná vystoupení, studiová práce. Jak nacvičit skladbu, jak frázovat, jak jamovat, kde hrát? Jak si správně vybrat tóninu a tempo, jak vyjednávat o výši honoráře, jak natočit cédéčko? Dokonce tu najdeme i kvalitně sepsanou kapitolku

Alkohol a my

, protože autor správně odhadoval, že průnik této organické kyslíkaté sloučeniny a (v tomto případě bluegrassových) hudebníků není bezvýznamně malý. A nebo třeba kapitola

Jak nepřestat s muzikou

s téměř vědecky precizně srovnanými pododdíly

Holky, Rodina, Práce, Krize, věk, ztráta motivace a nadšení...

Petr Brandejs trouse cestou přes různá témata důležitá moudra (připouštím, hlavně pro začátečníky), kterých v jediné publikaci typu „škola“, „zpěvník“, kniha vzpomínek“ nejspíš tolik nenajdete. Jak vypadá nashvillský akordický systém? Nehrajte baré! Neporušujte daná pravidla, dokud se s nimi neseznámíte a nezvládnete je! Co je to šnajdr? Ano, žánrová pravidla existují: jak by asi zněla sóla bluesového klarinetisty v dechovce nebo houslisty – jazzmana ve

Vínečku bílém

? Osobně Petrovi nejvíc děkuji za oddílek

Kříž s kříženým vokálem

, kterým, doufám, tuto městskou bluegrassovou legendu jednou provždy demaskoval a zlikvidoval. (Za našeho bluegrassového mládí se říkalo dokonce

křížový vokál

a byla to absolutní magie...) A existují i do větší hloubky jdoucí oddíly - třeba kapitola

Bluegrassový zpěv

. Kdo má alespoň trochu hudební základy, najde tu návod, jak rozepisovat stylový bluegrassový vokál – hodně dlouho si s ním vystačí.

Co se týče výše naznačeného žánru-nežánru hodnoceného díla, asi už tušíte, že

Jak se dělá bluegrass

není jenom sbírka moudr. Není to samozřejmě „kniha anekdot“, ale je to kniha psaná ve svižném, vtipném stylu, čas od času nějaký ten bonmot, slovní hříčka nebo veselá historka pro pobavení. Ale kdybyste si snad už už chtěli myslet, že se tedy jedná o takovou lehkou literaturu, možná vás překvapí ne snad až vědecká publikace muzikologa, ale náhle se vynořivší notové osnovy, kde se předvádí rozdíl mezi zápisem skladby do zpěvníku a jejím reálným frázováním nebo posunem americké melodie po opatření českým textem. Inu, právě se čerpá z bakalářské práce autora a stať získává na závažnosti... A skutečně zásadní rady, které si mohou začínající bluegrassmani tesat do stěn zkušebny, jsou zase volně prolévány nostalgickými vzpomínkami na první banjo Marma a teenagerská hraní v hospodě

Na Ostrovech

(na tu ovšem vzpomíná ne jeden špičkový picker...). Publikaci zpřijemňují četné fotografie (dokonce i kresby) a nesmím zapomenout ani na autorovu zálibu v citacích (s velmi širokým záběrem, od Billa Monroea po filosofa Jana Sokola), které myslím velmi šťastně podpírají spoustu napsaných tvrzení. Zmínění „připomínající lidé různého zaměření“ (Jiří Macek, Irena Silence Příbylová, Iva Brandejsová, Pavel Brandejs...), popř. další oslovení spoluautoři (Ondra Kozák) pak dostávali prostor ke komentářům, upřesněním či samostatným oddílům ve všech částech knihy v barevně oddělených rámečcích.

Pokud bych měl upozornit na chyby či nepřesná tvrzení, určitě bych se obrátil ke kapitole
...a bluegrass u nás

, která je zřejmě příliš krátká na některá definitivní tvrzení. „Velká osma“ z kapitoly o americkém bluegrassu je už prostě daná a přijímaná, některé momenty z historie této hudby u nás ještě na svou diskusi a autoritativní pojmenování čekají. Cítím to hlavně u hodnocení festivalu Banjo Jamboree v 80. letech: ačkoliv o věčném sváru mezi tradičním a progresivním bluegrassem píše Petr jinde velmi korektně, zde se nechal strhnout k tvrzení, že Kopidlno bylo jakousi pevností tradicionalistů, kteří se

„většinou snažili raději nic nového nepřinášet“

a tím jaksi pomohli nastolit dnešní kvalitu. Nikoli, do Kopidlna jezdili hrát všichni špičkoví bluegrassmani té doby (a poslouchat prostě mnozí, protože jezdit na Banjo Jamboree bylo v 80. letech módní) a mezi nimi – jak jinde PB správně uvádí – převažovaly progresivní a newgrassové kapely. Ty sice také velmi kopírovaly, ale New Grass Revival a občas i něco nového přinášely... Na dělení bluegrassových (a bluegrass ovlivňujících) kapel do „generací“ či na to, které kapely druhé generace si zaslouží být jmenovány, může být samozřejmě tolik názorů, kolik hodnotitelů.

Stylová směska je možná zpočátku lehce bizarní, ale já jsem si ji velmi rychle oblíbil, stejně jako lehký, vtipný a přitom inteligentní Brandejsův sloh. Knížku lze přečíst za víkend, ale rozhodně nebyla za víkend napsána; kdo nevěří, ať si projde stránku věnovanou zdrojům. Zájemcům mohu garantovat, že vše, co se zde o bluegrassu dozvedí, je zevnitř, je to nažité a prověřené praxí. Ano, takhle se dělá bluegrass, kniha vlastně nemůže mít jiný než tento poněkud zvláštní název. Ano, publikace, ve které se člověk královsky pobaví třeba tak zdánlivě suchým místem, jako je porovnání manažerské práce kapelníků Jirky Karase Poly a Pavla Brandejse, si může dovolit i ždibec patosu. Ano, jsem přesvědčen, že zrovna tato kniha může přivést nějaký počet obyvatel této planety k aktivní muzice a tím z ní učinit lepší místo k žití. Protože věřím, že muzika – i bluegrassová – tuto moc má.